

МИТКО МИТЕВ

Текстът е част от книгата на Стефан Саранеделчев "164 казанлъшки учители от 50-те и 60-те години на XX в." (изд. Кота, 2021 г.) и е публикуван с малки редакции за целите на Есториум с позволение на автора.

Роденият на 11 октомври 1923 г. Митко Иванов Митев проявява своята любов към техниката още през ученическите си години и за никой от неговите връстници не е било изненада, че е влязъл да следва машинно инженерство в Държавната политехника София. Не са ясни причините да прекъсне обучението си там. Той под сурдинка споменаваше, че това е поради материални затруднения, но все ми се струва, че в основата е политическата чистка станала в българските висши учебни заведения през периода 1947 – 1950 г. Но по онова време кой искаше да говори за такъв етап от живота си? Така или иначе, въпреки неосъщественото желание да стане инженер, Митко Митев успява да се дипломира като учител-специалист и постъпва през 1954 г. в Техникума по механотехника и електротехника - Казанлък. Основно преподава по предмета "металорежещи машини" и е курсов ръководител на няколко випуска от специалността „студена обработка“. Едновременно с това се нагърбва с една много трудоемка и неблагоприятна работа - всеки срок да изготвя учебната програма на училището. Покрай това обаче успява постепенно да обхване преподаването и по още, и още учебни предмети, основно изучавани от специалностите „студена обработка“: „Настройка и експлоатация на металорежещи машини“, „Механизация и автоматизация“, "Технология на машиностроенето“, „Теория на рязането“, „Инструментално дело", но също и „Основи на хидравликата“, "Организация и икономика на производството" и др. По такъв начин имаше паралелки, като например IV-6 курс, випуск 1967 г., които през някои дни в седмицата като влязат първия час при М. Митев излизат от него чак за шестия час.

Митко Митев бе един от най-вживяващите се в своята работа учители. За него инж. Гъдев казва: „Митко Митев си обичаше много предмета „Металорежещи машини". Болееше и много се грижеше за кабинета, в който преподаваше. Беше и голям особняк, но намирах начин да се разбирам с него, защото бе от учителите, които бяха безпределно предани на своята професия."

Той е един от първите учители, който обособява и оборудва за преподаването от него предмети самостоятелен учебен кабинет по „металорежещи машини". В

задната част на кабинета Митев бе заградил нещо като склад, в който бе подредил като в аптека всевъзможни табла, схеми, модели, с които онагледяваше всеки нов урок, но и които използваше при изпитване. Този негов кабинет влезе и в ученическия фолклор, като част от песничка измислена от група ученици-музиканти от випуск 1959-1964 г., между които блестеше Стефан Пастата: *„О, о, о в Техникума ти ела и мини през задната врата да видиш що е "свобода". / Отворихме една врата, търкулнаха се зъбни колела. / Тук Митко Митев преподава, уви дежурният изтри! / Задача почва да решава, по чиновете всичко спи. / (Припев: Спи, спи, спи Гонзалес...) Защо изтри бе, будала? Ела утре с остригана глава..."*

Беше човек от рода на онези, за които се казва "нито се води, нито се кара". С винаги сериозно, но не намръщено изражение на лицето, със специфичен равен носов говор. Мнозинството от учениците говореха за него с нотки на неприязън и го наричаха помежду си „Митю". Вдига по пет-шест души едновременно да изпитва като разчертава черната дъска. При незадоволителни знания на някой от тях и оправдание, че е не е успял да се подготви, защото е нямал достатъчно време, Митю с носовия си глас му дава препоръки: *„Ами разбрах, че от Предприятие „Градска търговия“ са отворили три будки за продажба на време: първата е до Колодрума, втората е до Женския пазар, третата е под гарата. Избери за следващия път, от коя да си купиш време, за да се подготвиш."*

В началото на всеки час, както му бе редът, дежурният докладва кои ученици отсъстват и какви са причините. Когато между тях е някой, който Митю е имал намерение същия час да изпита, но дежурният докладва, че е болен, учителят хвърля подозрителен поглед и заключава: *„Той май се е разболял от инфлуенцис шмекерикис."*

Инж. Христо Каличков (учил в ТМТЕ от 1960 г. до 1965 г.) разказва: *„Когато бях в четвърти курс ми правиха операция и не ми даваха дълго време да се подстригам. Митю влиза в час, поглежда ме и казва: „На мен италиански студенти не ми трябват!" Аз мълча, нищо не казвам, но ясно се разбира, че неговото намерение е да ме изгони и изпрати да се подстрижа. Съучениците край мен се намесиха, взеха да му обясняват и той повече не се заяде с мен заради косата."*

Подобни спомени, когато Митко Митев като цербер бди дали учениците идват на училище с изискуемия по онова време външен вид: изрядно късо подстригани коси, униформа и шапки по утвърдения от Министерството на просветата модел са

много. Това вероятно се дължеше и на обстоятелството, че той много често (вероятно по собствено желание) бе дежурен учител. А едно от задълженията на дежурните учители бе в началото на съответната учебна смяна да стоят до задната (североизточна) врата на старата сграда на теорията и да връщат всеки ученик, който не е спазил изискванията за външен вид. Така например няколко випуска разказваха почти като анекдот, един действителен случай с ученика Диманов (учил 1959-1964 г.): До есента на 1963 г. учебната униформа задължително включваше ученическа куртка с висока яка, към която от вътрешна страна се пришиваше бяла якичка. Целта беше, както при военните по същото време, почти всеки ден измърсената бяла якичка да се подменя с изпрана или нова. Диманов обаче се явява за първия учебен час при Митю без бяла якичка. Следва изгонване с цел ученикът да отиде да си пришие бяла якичка и тогава да дойде. Но на Диманов му идва идеята да вземе от ученическия стол бяла платнена кърпа, грижливо я увива около врата си, закопчава отгоре яката на куртката, но не съобразява, че отзад на врата му щръква металната халка на кърпата, която служи да се окачва на закачалката в стола. В този вид Диманов е пред вратата на Митювия кабинет. Чук-чук и Митю му отваря с въпроса: „Как е Диманов?“, „Ами аз другарю Митев си ходих и си сложих бяла якичка.“ „Тъй ли Диманов, ами това отзад, което стърчи на врата ти какво е бе, Диманов?“ - язвително го поглежда Митко Митев и с показалеца си пъхнат в халката бавничко измъква от димановия врат кърпата.

За друг случай, когато Митко Митев проявява своята церберска взискателност на входа на училището разказва Симеон Милев (учил в ТМТЕ 1963-1967 г.): „Митю ни проверява на вратата. Трябва да съм с шиферен черен панталон, а аз бях с панталон от шевиот, модел „чарлстон“, който бе последна мода тогава. Той ме спира с ръка: „Ти няма да влизаш, защото не си униформен.“ Обаче кабинетът му е на първия етаж, съучениците ми отвориха прозореца и аз се прехвърлих вътре.“ Симеон продължава с друг спомен: „В началото на учебния час разчертае черната дъска на шест равни полета и прочита имената на шестимата ученици, които се изправят отпред и започват да решават поставените от него задачи във всяко от полетата. Успокоени, че няма да ни изпита аз и съученика ми Иван, който стоеше зад мен, започваме нещо тихо да си приказваме. Митю: "Симеоне, я стани! Какво правите бе?" „Ами ние с Иван имаме малко работа другарю Митев.“ „Щом имаш работа, излез вън да си свършиш работата" - изгони ме от час. Свършил с изпитването и трябва да преподава новия урок. Изпраща Иван да ме извика, но аз: „Кажи на Митю, че още не съм си свършил работата и няма да вляза.“ Връща се Иван в стаята и на митювия въпрос защо не влизам той отговаря: "Ами другарю Митев, Симеон

каза, че има още работа и когато си я свърши ще влезе." На следващия ден, по същия предмет Митко Митев още преди да е разчертал черната дъска ядосано изкомандва: Симеоне, на дъската!" и започна яко изпитване."

Държането на М. Митев към учениците не оставаше без последствие и някои от тях си отмъщаваха по своеобразен начин. Спомням си един случай, когато някой от тях бе закачил велосипеда му високо на салкъмово дърво северно от външните клозети на училището. Цял ден Митю обикаля района с въпроси дали някой е виждал велосипеда му, докато най-накрая някой се смили да му го покаже. За друг случай разказва Стоян Куртчиев (завършил 1967 г.): *„Той зимно време идваше с обувки върху тях с гумени галоши с цел като газии калта да се цапат галошите, а не обувките. Идва в кабинета, събуе галошите под катедрата и цял ден ходи из училището с чисти обувки. В края на деня си пъха краката под катедрата, нахлузва галошите и си тръгва. Веднъж, през междучасието в кабинета бяхме само аз и Д. Везнев. Той закова с няколко гвоздеа галошите на Митю за пода. Като свърши 6-я час другите се изнизват, а ние с Везнев понеже бяхме на последния чин се ошумуляваме, уж си подреждаме чантите, а в действителност очакваме да видим какво ще стане. Митю, седна на стола пред катедрата, пъхна си краката под нея, явно ги напъха в галошите и дърпа, ама не излизат. Мърмори тихо с носовия си глас: „К'во става тук?" Дърпа пак с краката. Нищо не става. Ние през това време с Везнев излязохме навън и не знам какво е станало после."*

Независимо, че по време на обучението си учениците не изпитваха симпатии към Митко Митев, след време всеки от тях отчита, че той е бил интересен във всяко отношение и със своите методи на преподаване е допринесъл за израстването им като техници. Не е случайно, че с тъга научиха за ранно приключилия му земен път - на 13 юни 1969г. - ненавършил дори 50 години. Вероятно една от причините за заболяването, от което е починал е и неговият извънреден работохолизъм. Освен многобройните часове по безброй учебни предмети той в извънработно време, въпреки че имаше къща в южната част на Новенската махала, близо до ж.п. линията, се бе отдал на строителството на нова двуетажна къща в квартала над „Розариума". Виждал съм го по тъмни доби „като вол“ да тегли двуколесна ръчна количка претоварена с плодородна почва, която той пренасяше от района около Колодрума в двора на къщата си. След 1969 г. в новопостроената двуетажна къща остана да живее съпругата на М. Митев - Цана.